

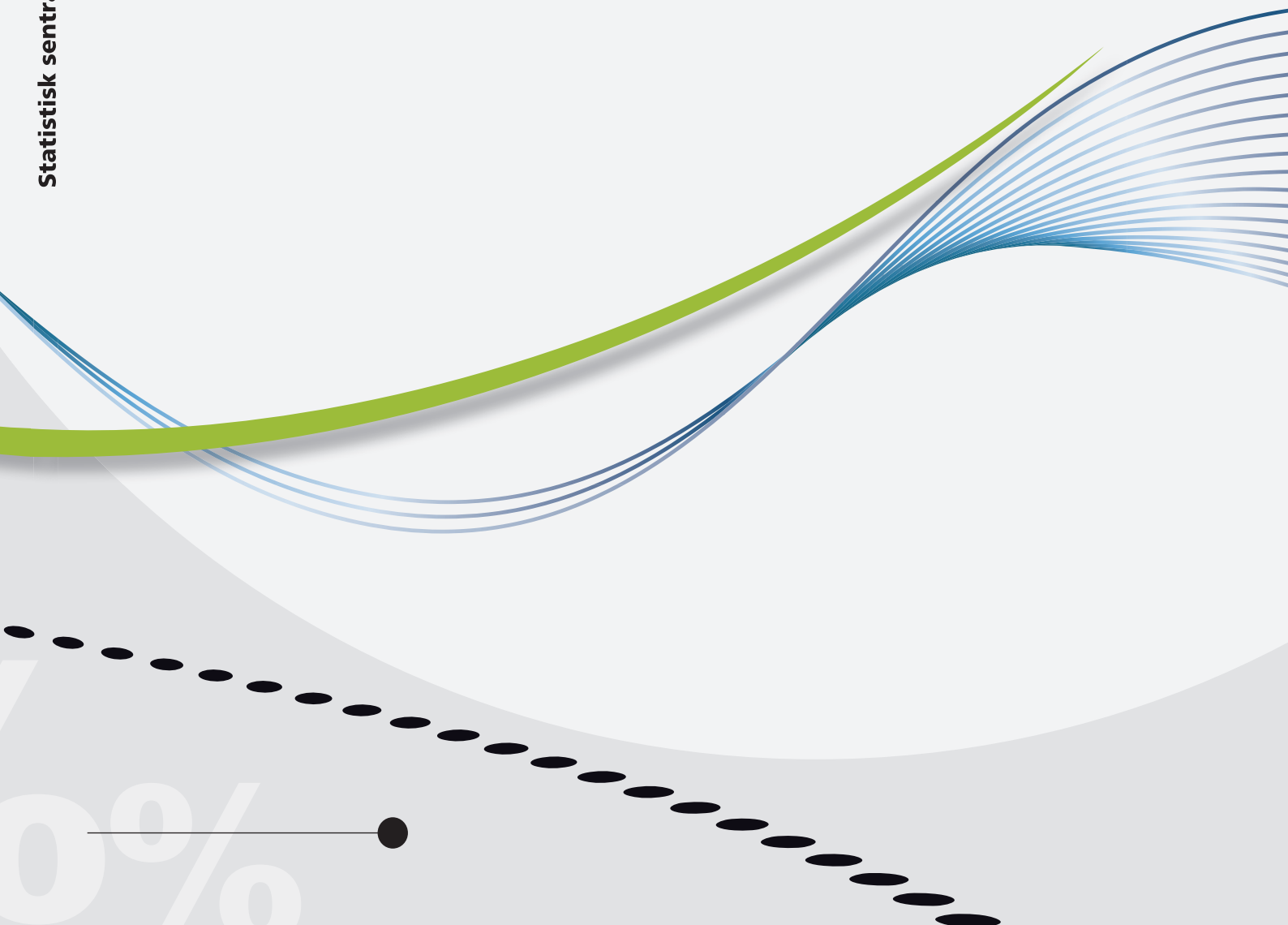
Cato Hernes Jensen

Leiemarkedsundersøkelsen 2015
Dokumentasjonsrapport

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Cato Hernes Jensen

Leiemarkedsundersøkelsen 2015

Dokumentasjonsrapport

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 25. september 2018

ISBN 978-82-537-9811-0 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentligjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Leiemarkedsundersøkelsen (LMU) er en fast årlig undersøkelse i Statistisk sentralbyrå. I 2015 ble undersøkelsen gjennomført som en ren webundersøkelse. Denne publikasjonen gir en oversikt over datainnsamlingen, hvor mange som responderte om en utleiebolig og eventuelle skjevheter når vi sammenligner egenskaper ved de som har svart med de som var trukket ut til å svare om boligen i undersøkelsen. Vi dokumenterer også arbeidet med dialogen med respondenter og legger med relevante vedlegg slik som meldinger og skjema.

I 2015 har Ragnhild Nygaard ved Seksjon for prisstatistikk vært prosjektleder. Seksjon for personundersøkelser har stått for datainnsamlingen. Cato Hernes Jensen har vært planlegger av feltarbeidet, Glenn-Erik Wangen har trukket utvalget og Jytte Miftari-Duemark har programmert webskjemaet samt foretatt filetableringen. Seksjon for næringsundersøkelser har stått for pakking og utsending av brev, og Seksjon for svar- og veiledningstjeneste har besvart telefonhenvendelser fra respondenter. Håndtering av eposthenvendelser fra respondenter har vært utført av sentrale intervjuere fra Seksjon for personundersøkelser.

Statistisk sentralbyrå, 31. august 2018

Bengt Oscar Lagerstrøm

Sammendrag

Statistisk sentralbyrå gjennomfører hvert år Leiemarkedsundersøkelsen (LMU) for å kunne utarbeide statistikk over leiepriser for ulike typer boliger i ulike deler av landet.

Populasjonen i LMU er alle utleieboliger bosatt av private husholdninger i Norge. Utvalgsrammen lages fra registre vi har tilgjengelig i SSB. Utvalget i 2015 ble etablert ved at det ble trukket 37 000 adresser fra den etablerte utvalgsrammen av antatte utleieboliger. Utvalgsenhet er adresse til antatt utleiebolig, svarenhet er person som bor på adressen.

LMU ble gjennomført som en ren webundersøkelse. Undersøkelsen pågikk fra slutten av august til slutten av oktober.

Av de 37 000 adressene som var med i det opprinnelige utvalget ble 1 842 adresser kodet som avgang. Avgang vil si at vi underveis i undersøkelsen har identifisert at enheten ikke er medlem av populasjonen. Boliger som ikke er utleieboliger kodes som avgang.

Av et bruttoutvalg på 35 158 fikk vi svar fra 8 720 personer som bodde i utleieboliger i Norge. Det gir en svarandel på 24,8 prosent. Denne svarandelen tar ikke hensyn til at mange boliger i bruttoutvalget sannsynligvis ikke er utleieboliger.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Bakgrunn og formål	6
2. Populasjon og utvalg	7
2.1. Populasjon	7
2.2. Utvalgsramme	7
2.3. Utvalgsetablering	8
2.4. Påkobling av telefonnummer og epostadresse	8
2.5. Inndeling i utvalgsgrupper for ulike meldingsbehandling	8
3. Datainnsamling	10
3.1. Innsamlingsmetode	10
3.2. Feltperiode	10
3.3. Meldinger	10
3.4. Hovedresultat	10
3.5. Kontakt med svarenhet	12
4. Datakvalitet	13
4.1. Dekningsfeil	13
4.2. Utvalgsskjevhet	13
4.3. Frafallsskjevhet	13
4.4. Frafall	14
4.5. Innsamlings og bearbeidingsfeil	15
4.6. Oppsummering av datakvalitet	16
5. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser	16
5.1. Eksempel på bruk av formel og tabell	18
5.2. Eksempel på estimering av gjennomsnittsverdi med konfidensintervall	19
Referanser	20
Vedlegg A: Brev	21
Vedlegg B: Eposter	23
Vedlegg C: Tekstmeldinger	29
Vedlegg D: Skjema	31

1. Bakgrunn og formål

Hovedformålet med Leiemarkedsundersøkelsen (LMU) er å utarbeide offisiell statistikk over leiepriser for ulike typer boliger i ulike byer og regioner i Norge. Statistikken sikrer god kunnskap om utleiemarkedet og utviklingen på dette markedet.

Blant leietakerne som har deltatt i LMU, blir det trukket et utvalg på 2 500 leietakere som skal delta videre i Husleieundersøkelsen (LMH) i ett år. I LMH innhentes månedlige opplysninger om husleie og eventuelle endringer i denne. Disse dataene inngår i beregningen av konsumprisindeksen.

LMU er en årlig undersøkelse av utleiemarkedet i Norge. Undersøkelsen ble første gang gjennomført i 2005, og har siden 2006 vært en del av statsoppdraget i Statistisk sentralbyrå. Seksjon for prisstatistikk har det statistikkfaglige ansvaret for undersøkelsen, mens seksjon for personundersøkelser gjennomfører datainnsamlingen.

Tabell 1.1 Nøkkeltall LMU 2015

	Antall	Prosent
Utvalg	37 000	
Boligen er institusjon, nedbrent eller kondemnert, ikke lenger utleiebolig, tom bolig	364	
Boligen eies (av respondenten, samboer, barn)	1 211	
Boligen disponeres på annen måte enn leie	267	
Avganger i alt	1 842	
Bruttoutvalg	35 158	100
Frafall	26 438	75,2
Nettoutvalg¹	8 720	24,8
Innsamlingsmetode	Web	
	Fredag 28. august til og med fredag 25. september 2015	
Feltperiode		
Skjemalengde²	9 minutter	

¹ Prosent svar er her beregnet som forholdet nettoutvalg til bruttoutvalg. I bruttoutvalget kan det fortsatt ligge adresser som ikke er utleieadresser, og dersom man beregnet en svarandel som tar hensyn til at noen adresser er utenfor populasjonen, vil andelen svar endre seg noe.

² Skjemalengde er beregnet ved å ta median verdi for de som er i nettoutvalget i undersøkelsen og har svart på hele skjema.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2. Populasjon og utvalg

2.1. Populasjon

En populasjon er den gruppen av personer, hendelser eller objekt man vil si noe om. Populasjonen i Leiemarkedsundersøkelsen er alle utleieboliger bosatt av private husholdninger i Norge. Kårboliger og tjenesteboliger der det ikke betales leie, regnes ikke som utleieboliger. Institusjonsboliger, slik som sykehjem eller aldershjem, regnes heller ikke som utleiebolig. Omsorgsboliger der det betales leie, regnes med som utleiebolig fordi det antas at husleien er markedsleie. Tomme boliger skal regnes som utenfor populasjonen fordi det i en tom bolig ikke finnes en transaksjon mellom utleier og leietaker (Denne definisjonen av populasjonen er hentet fra Om statistikken for Leiemarkedsundersøkelsen). Det som skal måles er prisen i er transaksjonen i siste ledd mellom utleier og leietaker.

Enhet i undersøkelsen er de objekt, personer eller hendelser som inngår i populasjonen. I Leiemarkedsundersøkelsen er enheten utleieboliger i Norge på høsten med en utleietransaksjon i undersøkelsestiden. I LMU kan vi ikke intervju enheten vi er interessert i, derfor har vi en egen svarenhet i undersøkelsen, vi kontakter beboere som vi tror er leieboere.

Populasjonen i LMU er som beskrevet alle utleieboligene i Norge. Da det ikke eksisterer noe fullstendig register over utleieboliger, må man benytte en kombinasjon av ulike sentrale administrative registre i SSB som grunnlag for å etablere en utvalgsramme med størst mulig andel utleieboliger.

2.2. Utvalgsramme

En ramme, forenklet beskrevet, er en liste med de enheter man har informasjon om som man tror tilhører populasjonen. Utvalgsrammen lages fra registre vi har tilgjengelig i SSB.

I LMU 2015 ble populasjonen for trekking av utvalg dannet på følgende måte:

- Utgangspunktet var alle adresser i Matrikkelen (SSB-Matrikkelen)¹
- Ut fra registrene Matrikkelen og VoF² ble alle adresser der organisasjonsformen til adressen er borettslag fjernet
- Deretter ble alle adresser der en av eierne til boligen bor på adressen (selveiere) fjernet. Dette ble gjort ved en kobling mot Befolkningsregisteret (Bereg)³ for å finne alle personer som bor på den enkelte boligadresse
- Til slutt fjernet man alle boliger som ligger i bygg med bygningstype:
 - 721 - Sykehjem
 - 722 - Bo- og behandlingssenter
 - 723 - Rehabiliteringsinstitusjon, kurbad
 - 729 - Annet sykehjem
 - 151 – Bo- og servicesenter
 - 159 – Annen bygning for bofellesskap

Ved leveranse av utvalgsramme er det registrert minst én bosatt person på adressen slik kravet et ifølge definisjonen av populasjonen.

¹ Matrikkelen er Norges offisielle register over Grunneiendommer, Adresser og Bygninger. Registeret forvaltes av Statens kartverk. SSB-Matrikkelen er SSBs statistiske versjon av Matrikkelen.

² Virksomhets- og foretaksregisteret.

³ BeReg er SSBs populasjonsregister for personer og familier, og vil etter hvert også omfatte husholdninger.

2.3. Utvalgsetablering

I LMU er det adresse/bolig som er utvalgseenheten. Utvalget til LMU 2015 ble etablert ved at det ble trukket 37 000 adresser fra den etablerte utvalgsrammen av antatte utleieboliger. Det ble først trukket et tilfeldig utvalg på 30 272 adresser. For å kunne lage en mer detaljert statistikk over leiepriser for Oslo og de største byene, ble det i tillegg trukket et utvalg på:

- 3 364 adresser fra Oslo
- 1 110 adresser fra Bergen
- 841 adresser fra Trondheim
- 437 adresser fra Stavanger
- 336 adresser fra Bærum
- 336 adresser fra Kristiansand
- 304 adresser fra Tromsø

Hele utvalget ble koblet mot Befolkningsregisteret for å knytte en voksen person til hver adresse som kunne kontaktes for utfylling av skjema/intervju. Disse var i alderen 18-79 år per oppstartdato for datafangsten.

2.4. Påkobling av telefonnummer og epostadresse

Digitalt kontaktregister⁴ ble brukt for å koble mobilnummer og epostadresser til svarenhet. I tillegg brukes en ekstra digital telefonkatalog for mobilnummer. Etter kobling satt vi med mobilnummer til 88,3 prosent og med epostadresse til 81,7 prosent av utvalget. Det ble ikke gjort manuell sporing der vi manglet mobilnummer eller epostadresse.

2.5. Inndeling i utvalgsgrupper for ulik meldingsbehandling

For å gjennomføre eksperiment med ulike kontaktstrategier på sms og epost, ble utvalget delt inn i tre like store hovedgrupper på litt over tolv tusen intervjuobjekt som igjen var delt inn i fem like store undergrupper.

Alle intervjuobjekt uten mobilnummer og epost ble lagt i hovedgruppen Brev. Det var 3 778 som hverken hadde mobilnummer eller epostadresse, 563 manglet mobilnummer med hadde epostadresse og 2 976 hadde mobilnummer men ikke epostadresse. I alt var 7 317 intervjuobjekt uten fullstendige opplysninger om mobilnummer og epost. Resten av hovedgruppen brev ble fylt opp med 5 017 intervjuobjekt der vi hadde tilgang til både mobilnummer og epostadresse. Resterende intervjuobjekt ble tilfeldig plassert i de to andre hovedgruppene, Ses og See, og ulike undergrupper. Det er kun hovedgruppene Ses og See som i sin helhet kan kontaktes på sms og epost.

Gruppeninndelingen og utvalgsstørrelsen i de ulike gruppene er vist i tabell 2.1.

⁴ Kontakt- og reservasjonsregisteret (KRR) er et register over innbyggerens kontaktinformasjon og reservasjon, og er en fellesløsning som alle offentlige virksomheter skal bruke i sin tjenesteutvikling

Tabell 2.1 Utvalgsgrupper i LMU

Inndeling	Merke	Antall
Brev	A	2467
Brev	B	2467
Brev	C	2467
Brev	D	2467
Brev	E	2466
Ses	A	2467
Ses	B	2467
Ses	C	2467
Ses	D	2466
Ses	E	2466
See	A	2467
See	B	2467
See	C	2467
See	D	2466
See	E	2466
I alt		37 000

Inndelingen i grupper er basert på kontaktstrategier for å forenkle oppfølging av de ulike gruppene. Forkortelsen Ses betyr at gruppen fikk sms og epost flere ganger, See betyr at gruppen fikk kun én sms og flere eposter.

3. Datainnsamling

3.1. Innsamlingsmetode

LMU ble i 2015 gjennomført som en ren webundersøkelse. Det ble for første gang ikke gjennomført noen intervju over telefon. I 2013 og 2014 ble web benyttet til største delen av innsamlingen samtidig som en liten del av utvalget fikk tilbud om telefonintervju. I 2014 fikk 5000 tilbud om oppfølging på telefon i LMU (Holmøy, 2014).

3.2. Feltperiode

Innsamlingsperioden for LMU 2015 var fra fredag 28. august til og med fredag 25. september 2015.

Brev ble sendt ut fredag 28. august og det ble sendt sms og epost til intervjuobjekt fra mandag 31. august.

3.3. Meldinger

Alle som er med i undersøkelsen kontaktes av oss gjennom brev og/eller epost og sms. Informasjonen om undersøkelsen inneholder blant annet informasjon om personvern og det må gis informert samtykke for å kunne delta.

I tillegg til å sikre informert samtykke laget vi en strategi for å overtale til deltakelse i undersøkelsen.

Som nevnt i avsnitt 2.5, gikk utsendinger til tre hovedgrupper som var gitt navn etter hvordan de ble kontaktet. Gruppen Brev fikk kun brev i første del av feltperioden, gruppen Ses fikk flere sms og flere eposter og gruppen See fikk en sms først og deretter kun epost i oppfølging. Digitale utsendinger på epost og sms gikk ut klokken 10.00. Utsendinger ble fordelt på ulike dager for å se på effekter av ulike strategier. Resultat fra dette arbeidet blir ikke omtalt i denne dokumentasjonen av undersøkelsen.

Brev ble sendt ut tre ganger til gruppen brev, hovedbrev fredag 28. august, første purring fredag 4. september og andre purring fredag 11. september.

Epost ble sendt ut flere ganger, fra og med 31. august til og med 23. september. Vi sendte epost fra en konto for LMU som har vært benyttet i noen år. Epostkontoen for LMU tar imot svar på intervjuernes eposttjeneste for undersøkelser.

Sms ble sendt flere ganger, som for epost fra og med 31. august til og med 23. september. Det er ikke mulig å svare på sms sendt fra oss til intervjuobjektene.

Erfaringen fra utsendingene 2015 var at det er mulig å gjennomføre utsendinger og feltarbeid i en ren webundersøkelse i løpet av én til to-tre uker.

3.4. Hovedresultat

Intervju og respons på skjema

Intervju med svarenhet i leiebolig, som defineres som tilhørende populasjonen, er nettutvalget. Vi fikk intervju på adresse til 8 720 leieboliger som tilhører populasjonen. Av de beboerne som har respondert i skjema og bodde på adressen var 85,5 prosent leieboere i 2015. I alt fikk vi respons fra 12 220 personer på skjema.

Flytting

Av alle som svarte på skjema opplyste 2022, litt over 15,5 prosent, at de hadde flyttet fra adressen. Vi bruker ikke ressurser på å søke oss frem til personer som kan ha flyttet inn på adressen, og derfor blir det frafall på alle de adresser der beboer har flyttet.

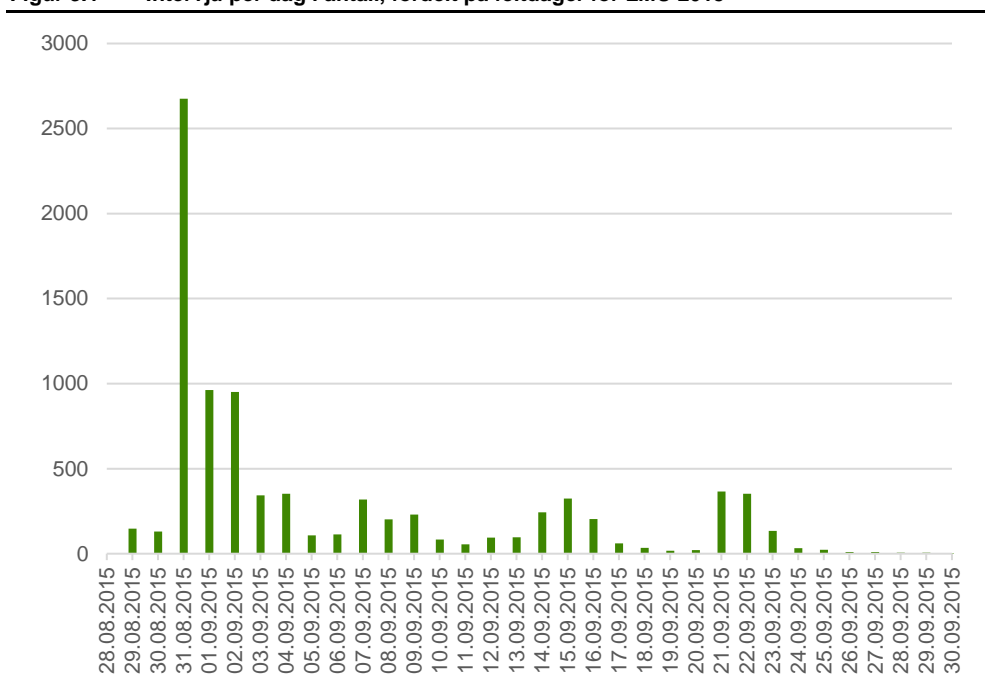
Avgang etter screening

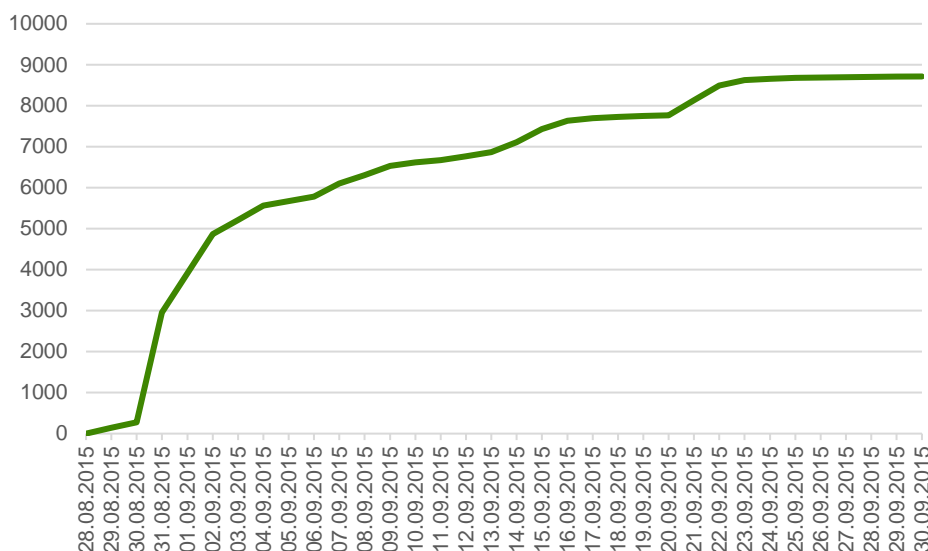
Avgang vil si at vi underveis i undersøkelsen har identifisert at enheten ikke er medlem av populasjonen. I alt var det 1 842 enheter som ikke var medlem av populasjonen. Det blir avgang dersom boligen ikke lenger er utleiebolig eller dersom den er tom. Det er også avgang dersom leieprisen antas å ikke være markedsleie, slik som når leieboer leier av nær familie. Det er heller ikke markedsleie når boligen disponeres på annen måte enn leie.

Undersøkelsen begynner med en utvalgsramme av boliger vi antar er utleieboliger. Underveis i undersøkelsen kartlegger vi om utvalget vi har er leieboliger, og denne kartleggingen er en screening, der vi siler ut boliger som ikke tilhører populasjonen. Fordi vi har utfordringer med å på forhånd vite om en bolig er leiebolig og har leieboer som betaler husleie blir det i undersøkelsen en del avganger.

Intervjuinngang i feltperioden

Figur 3.1 Intervju per dag i antall, fordelt på feltdager for LMU 2015

Figur 3.2 Akkumulert intervju per dag i antall, fordelt på feltdager for LMU 2015

Figur 3.1 og 3.2 viser at store deler av innsamlingen skjer i begynnelsen av feltperioden. Det ble sendt ut meldinger fra mandagen 31. august, og i løpet av onsdagen hadde over 5 000 svarenheter boret bolig som tilhører populasjonen, vært inne på skjema og svart på undersøkelsen. Det vil si at halvparten av nettoutvalget hadde svart innen tre dager.

3.5. Kontakt med svarenhet

Kontakt er å ha mottatt svar fra, hatt dialog med, eller mottatt henvendelse om deltagelse i undersøkelsen fra en svarenhet i utvalget. Vi har i vårt utvalgssystem kun mulighet til å systematisk kode informasjon om en svarenhet har deltatt i undersøkelsen og om det er grunner til å ikke delta i undersøkelsen. De som henvender seg og spør om hvordan de kan delta blir ikke registrert i forbindelse med det.

Kontakt er viktig å følge, fordi vi ønsker å nå ut til flest mulig. Dersom man har kontakt med få svarenheter i en undersøkelse forventer man lav deltagelse. Kontakt er viktig å måle underveis mens en undersøkelse pågår fordi man kan gjøre tiltak for å nå ut til flere dersom man har kontakt med få. Det er også viktig å følge utviklingen i kontakt med svarenheter i undersøkelser over flere år. Med kontaktinformasjon kan vi se om vi endrer sannsynligheten for deltagelse ved å ha nådd ut til færre eller flere. I denne undersøkelsen hadde vi samlet kontakt med 12 738 svarenheter i 2015.

4. Datakvalitet

4.1. Dekningsfeil

Denne undersøkelsens målpopulasjon er utleieboliger bosatt av private husholdninger i Norge. Hvilke utleieboliger som tilhører denne populasjonen vil endre seg over tid da leieboere flytter, noen leieboere betaler kanskje ingen husleie en måned, eller boligen endrer bruk fra leiebolig til eiet bolig. Når utleieboligene identifiseres på et tidspunkt vil noen boliger ikke lenger være utleieboliger på et senere tidspunkt, og noen utleieboliger vil komme til som ikke er identifisert i den rammen vi lager for å trekke utvalget fra.

Av de 37 000 adressene som utgjorde det opprinnelige utvalget i undersøkelsen ble 364 adresser kodet som avgang fordi adressen var en institusjon, boligen var kondemnert, sto tom eller ikke lenger var utleiebolig. I tillegg ble 1 211 adresser merket som avgang fordi boligen i realiteten var eide boliger som ikke tilhører populasjonen. Det samme gjelder for 267 boliger som disponeres på annen måte enn leie. Totalt var det 1 842 avganger av boliger som ikke tilhørte populasjonen.

Det ble etter gjennomføringen tydelig at flytting er et problem for å få kartlagt boligens utleiestatus. I alt 2 022 beboere hadde flyttet fra adressen og kunne dermed i mindre grad si noe om boligens utleiestatus.

4.2. Utvalgsskjevhet

Utvalgsskjevhet innebærer at en egenskap er annerledes blant de som er trukket ut til undersøkelsen enn den er for populasjonen. Skjevhet i utvalget kan oppstå i utvalgstrekkningen hvor tilfeldigheter kan føre til at noen egenskaper er ulikt fordelt i utvalget og i populasjonen. Det er vanlig praksis å undersøke fordelingen av noen egenskaper i utvalget, slik som alder, kjønn og fylke, for å unngå større skjevheter ved trekking.

4.3. Frafallsskjevhet

Frafallsskjevhet er en type frafallsfeil som handler om hvor representativt det endelige nettoutvalget er for populasjonen det representerer.

Frafall kan føre til skjevhet i utvalgsundersøkelser dersom en egenskap er annerledes blant de som lot seg intervju i undersøkelsen enn den er for de som er i populasjonen. Dersom husleien i gjennomsnitt er litt høyere for de som lar seg intervju enn den er for de som er i populasjonen, og det ikke er andre forhold som er årsak til forskjellen, er dette et utslag av frafallsfeil. De som ikke har svart har i dette eksemplet hatt en lavere husleie i gjennomsnitt enn populasjonen. Dersom alle hadde svart ville gjennomsnittet vært likt for utvalget og populasjonen.

Skjevhet i forhold til en egenskap medfører ikke nødvendigvis skjevhet i forhold til andre egenskaper. Godt samsvar mellom fordelingen i netto- og bruttoutvalget for en eller flere egenskaper gir ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt for andre egenskaper. Det er spesielt vanskelig å avdekke skjevheter om vi ikke kjenner den faktiske fordelingen av egenskapen i populasjonen.

I vurderingen av utvalgsskjevhet bør en knytte størst oppmerksomhet til avvikene mellom netto- og bruttoutvalget. Hvis husleien - den avhengige variabelen - har en særlig sterk sammenheng med en egenskap som er skjevt fordelt i nettoutvalget, kan en vurdere å vekte datamaterialet for å minske effekten av skjevhetene.

Tabell 4.1. belyser eventuelle skjevheter på grunn av frafall i LMU 2015. Tabellen viser hvordan egenskapene kjønn, alder, utdanning og landsdel er fordelt i

bruttoutvalget, nettoutvalget og blant frafallet. Kjønn, alder og utdanning gjelder her for svarenheten leieboere som ble trukket ut som kontaktperson for adressen. For å undersøke eventuelle skjevheter, sammenlignes fordelingen for netto- og bruttoutvalget. Dersom avviket mellom disse to er stort indikerer det at det foreligger utvalgsskjevhet for denne gruppen. Det trenger ikke være sammenheng mellom egenskap ved svarenhet som er person og utvalgsenhet som er utleiebolig.

Tabell 4.1 Frafallsskjevhet. Bruttoutvalg, frafall og nettoutvalg etter kjønn, alder, utdanning og landsdel. LMU 2015. Prosent

	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Frafall	Netto-Brutto
Totalt	100	100	100	
Kjønn				
Menn	60,9	55,3	62,7	-5,6
Kvinner	39,1	44,7	37,3	5,6
Alder				
Under 25 år	15,3	14,6	15,5	-0,7
25-44 år	55,4	59,0	54,1	3,6
45-66 år	24,7	23,6	25,1	-1,1
67 år og over	4,6	2,7	5,3	-1,9
Utdanning				
Uoppgitt	19,1	11,4	21,7	-7,7
Grunnskole eller ingen utdanning	30,6	22,8	33,1	-7,8
Videregående utdanning	29,3	33,3	28,0	4,0
Universitets- og høyskoleutdanning, kort	15,0	23,2	12,3	8,2
Universitets- og høyskoleutdanning, lang	6,0	9,3	5,0	3,3
Landsdel				
Oslo og Akershus	30,6	33,8	29,5	3,2
Hedmark og Oppland	5,9	5,2	6,1	-0,7
Østlandet ellers	15,8	13,8	16,4	-2,0
Agder og Rogaland	13,2	12,0	13,5	-1,2
Vestlandet	17,1	16,8	17,2	-0,3
Trøndelag	9,1	9,9	8,8	0,8
Nord-Norge	8,4	8,4	8,4	0,0
Antall adresser	35 158	8 720	26 438	

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

For egenskapen kjønn, er menn underrepresentert med 5,6 prosentpoeng i nettoutvalget. Tilsvarende er kvinner 5,6 prosentpoeng overrepresentert. Det er også noe avvik når man undersøker fordelingen for alder. De i aldersgruppa 25-44 år er overrepresentert med 3,6 prosentpoeng. De mellom 45 og 66 og de som er 67 år og over underrepresentert med 1,1 og 1,9 prosentpoeng. De under 25 år er underrepresentert med 0,7 prosentpoeng. De største avvikene forekommer for egenskapen utdanningsnivå. De med kort høyskole og universitetsutdanning har en overrepresentasjon på 8,2 prosentpoeng og de med lang høyskole og universitetsutdanning har en overrepresentasjon på 3,3 prosentpoeng. Samtidig er det en underrepresentasjon blant de med uoppgitt utdanning og ingen utdanning/ grunnskole på henholdsvis 7,7 og 7,8 prosentpoeng. For de med fullført videregående utdanning er det en overrepresentasjon på 4,0 prosentpoeng i nettoutvalget.

Oslo og Akershus er noe overrepresentert, mens Østlandet ellers er noe underrepresentert.

4.4. Frafall

Ikke alle som er trukket ut til å delta i en undersøkelse vil delta. En del av personene i utvalget lyktes vi ikke å komme i kontakt med, de ønsket ikke å delta eller var forhindret fra å delta av andre årsaker.

Noen personer nekter å delta i undersøkelsen, Da undersøkelsen går kun på web er andelen ganske lav. Tabell 4.2 viser at det i 2015 bare var 0,8 prosent av

bruttoutvalget som henvendte seg til oss og sa at de ikke vil delta. Vi må anta at det er en del passiv nekt i gruppen ikke kontakt. I alt fikk vi ikke kontakt med 69 prosent av bruttoutvalget.

Den viktigste frafallsgrunnen i annet frafall er flytting. Det er lettere å få kontakt med de unge under 25 år i denne undersøkelsen enn de eldre. Samtidig er det størst frafall i kategorien annet frafall blant de unge under 25. Dette er helt forenelig med at de unge antakelig flytter oftere enn de eldre i utvalget.

Det er en tydelig forskjell i ikke-kontakt mellom utdanningsgruppene i undersøkelsen. De med kort og lang høyskole og universitetsutdanning har markant lavere ikke-kontakt enn de andre utdanningsgruppene. De med høyere utdanning er også mer tilbøyelig til å delta i undersøkelsen.

I Oslo og Akershus er det større tendens til å delta i undersøkelsen enn det er i Østlandet ellers.

Tabell 4.2 Intervju og frafall etter årsak fordelt på kjønn, alder, utdanning og landsdel. LMU 2015. Prosent

	Nettoutvalg	Nekt	Ikke-kontakt	Annet frafall	Antall
Totalt	24,8	0,8	69,0	5,5	35 158
Kjønn					
Menn	22,5	0,9	71,7	6,0	21 396
Kvinner	28,3	0,6	64,9	7,3	13 762
Alder					
Under 25 år	23,7	0,5	66,6	10,5	5 378
25-44 år	26,5	0,8	67,7	6,3	19 464
45-66 år	23,7	0,8	72,3	3,8	8 687
67 år og over	14,5	1,4	75,3	9,6	1 629
Utdanning					
Uoppgitt	14,8	0,4	80,4	5,0	6 721
Grunnskole eller ingen utdanning	18,5	0,7	76,5	5,1	10 745
Videregående utdanning	28,2	1,1	64,8	7,1	10 300
Universitets- og høyskoleutdanning, kort	38,5	0,7	53,8	8,5	5 269
Universitets- og høyskoleutdanning, lang	38,2	0,9	53,1	10,0	2 123
Landsdel					
Oslo og Akershus	27,4	0,8	66,1	6,8	10 756
Hedmark og Oppland	21,9	1,2	72,1	5,6	2 073
Østlandet ellers	21,8	0,8	72,8	5,5	5 540
Agder og Rogaland	22,7	0,5	71,9	6,0	4 628
Vestlandet	24,4	0,7	69,1	6,8	6 008
Trøndelag	27,2	0,6	65,1	8,5	3 189
Nord-Norge	24,7	0,7	69,9	6,1	2 964

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.5. Innsamlings og bearbeidingsfeil

I alle ledd i en undersøkelse kan det introduseres feil som påvirker hva som måles og i hvilken grad enhetene representerer en populasjon. Man organiserer aktiviteten slik at det ikke introduseres feilkilder unødvendig. Men det vil alltid være slik at noen feil kommer til som et resultat av ulik respons fra like tilfeller eller ulik behandling av like tilfeller.

Webskjema

Fordelen med et webskjema er at det kan oppleves ganske likt av alle. Et webskjema har ikke personlighet og oppleves ikke som en person man forholder seg til, derfor er det ofte antatt at den som intervjues ikke i like stor grad vil gi sosialt ønskede svar som de kanskje kan gjøre når de intervjues av en person. Et webskjema er likevel ikke helt likt for alle. Webskjema lages av en teknologi, og

den teknologien kan ikke nødvendigvis tas i bruk av alle. Derfor kan det være at man likevel introduserer skjevheter som en følge av at webskjemaet ikke ble besvart av personer med andre husleier enn de som svarer, som en følge av at skjema for eksempel ikke vil fungere på deres mobil. Derfor er det viktig å bruke teknologi som kan benyttes av flest mulig. Utfordringen vil alltid være at vi trenger å bruke oppdatert teknologi samtidig som vi ønsker å støtte eldre teknologi. Det er vanskelig å gjennomføre og vil alltid være en feilkilde i webundersøkelsene.

Spørsmålene i skjema

Innsamlingsfeil kan komme av at respondenten avgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tiden, problemer med å beregne riktig svar, at spørsmål blir misforstått eller gjelder kompliserte forhold.

I denne undersøkelsen er det enkelte spørsmål som erfaringsmessig er vanskelige å besvare. Det gjelder spørsmålene om boligtype, spørsmål om størrelse på boligen og spørsmålene hvor man skal oppgi beløp. Vi har derfor lagt inn veiledning til spørsmål i skjemaet som vi har vurdert som kompliserte. Vi har imidlertid liten kunnskap om hvordan de ulike respondentene forholder seg til slike veiledninger.

4.6. Oppsummering av datakvalitet

Skjevheter som påvirker den egenskapen man vil måle er det man er mest opptatt av å unngå. Datamaterialet fra undersøkelsen brukes til å publisere statistikk i Leiemarkedsundersøkelsen. I Leiemarkedsundersøkelsen måles husleiepris for utleieboliger. Det er derfor viktig å være oppmerksom på mulige feil som kan oppstå i frafall, ved dekningsfeil, eller ved innsamlings- og bearbeidingsfeil som kan påvirke hvilken husleie vi måler for de ulike boligene. I tabellene over har vi vist noen skjevheter knyttet til frafall. Men selv om det er noen skjevheter i hvem som har svart eller ikke svart fordelt på egenskaper ved personene, som vises i tabell 4.1 og 4.2, så er det ikke nødvendigvis en sammenheng mellom egenskaper ved personene og egenskaper ved boligen. For eksempel er det ikke nødvendigvis sammenheng mellom kjønn og husleie. Derimot er det forventet sammenhenger mellom antall rom og husleie for utleieboligen. Slike skjevheter har vi ikke vurdert i denne dokumentasjonen.

5. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser

Utvalget til Leiemarkedsundersøkelsen er trukket tilfeldig fra en etablert utvalgsramme av antatte utleieboliger (se kapittel 2). Gjennom utvalgsundersøkelser kan vi anslå forekomsten av ulike fenomener i en stor gruppe (populasjonen) ved å måle forekomsten bare i et mindre utvalg som er trukket fra populasjonen. Det gir store besparelser sammenlignet med om vi skulle gjennomført målingen i hele populasjonen, men samtidig får vi en viss usikkerhet i anslagene. Denne usikkerheten kan vi beregne når vi kjenner sannsynligheten for at hver enkelt enhet i populasjonen skal bli trukket til utvalget.

Metoden som brukes til å beregne et anslag (estimatet), kalles en estimator. Det er to aspekter ved en estimator som er viktige. For det første bør estimatoren gi omtrent korrekt verdi ved gjentatte forsøk. Det vil si at den "treffer målet" i den forstand at ved gjentatt trekking av utvalg, vil gjennomsnittsverdien av estimatene være sentret rundt den sanne populasjonsverdien; estimatoren er *forventningsrett*. I tillegg trenger vi et mål på hvor stor variasjon rundt populasjonverdien estimatene har ved gjentatt trekking av utvalg. Det er denne variasjonen som er den statistiske usikkerheten til estimatet, og det vanlige målet er *standardfeilen*, *SE* (fra det engelske begrepet "standard error"), til estimatet. *SE* er definert som det estimerte

standardavviket til estimatoren. SE forteller dermed hvor mye et anslag i gjennomsnitt vil avvike fra den sanne verdien.

Som en illustrasjon: La oss si vi ønsker å estimere prosentandelen kvinner, P_0 , i en befolkning (populasjon) med størrelse N . Anta utvalget av størrelse n er trukket tilfeldig, det vil si at alle enheter har samme sannsynlighet n/N for å bli med i utvalget. La P være prosentandelen kvinner i utvalget. Da er P en forventningsrett estimator for P_0 og standardfeilen er gitt ved:

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100-P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

Estimeringsfeilen vi begår er forskjellen mellom P og P_0 . Denne er selvfølgelig ukjent, men vi kan gi et anslag, *feilmarginen*, på hvor stor den med en gitt sannsynlighet kan være. Feilmarginen er definert som $2 \cdot SE$. Intervallet

$$(P - 2 \cdot SE, P + 2 \cdot SE)$$

er et 95 prosent konfidensintervall. Det betyr at sannsynligheten for at intervallet dekker den sanne verdien P_0 er 0,95 (95 prosent). Eller sagt på en annen måte, ved gjentatte utvalg så vil 95 prosent av intervallene dekke den sanne verdien P_0 . Vi sier da at det er 95 prosent *sikkerhet* for at det *beregnete* intervallet dekker den sanne verdien. For utledning av disse formlene og tilsvarende resultater for andre typer variable og for mer kompliserte utvalgsplaner som stratifiserte utvalg og flertrinnsutvalg viser vi til Bjørnstad (2000).

I faktaboksen oppsummeres begrepsdefinisjoner og formler for estimering av prosentall i en populasjon.

Statistisk usikkerhet for estimering av prosentandel av et kjennetegn ved enkelt tilfeldig utvalg

N	antall enheter i populasjonen
n	antall enheter i utvalget, trukket enkelt tilfeldig
P_0	prosentandel i populasjonen med kjennetegn a
x	antall enheter i utvalget med kjennetegn a
P	prosentandel i utvalget med kjennetegn a , $P = 100 \cdot (x/n)$
$100 - P$	prosentandel i utvalget som ikke har kjennetegn a

Utvalgsvarians $Var(P) = \frac{P_0(100 - P_0)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)$

95 prosent konfidensintervall for P_0 : $P \pm 2 \cdot SE$

Standardfeil: $SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$

Feilmargin = $2 \cdot SE$

I de fleste utvalgsundersøkelsene i SSB utgjør utvalget en svært liten del av populasjonen. Undersøkelsene tar sikte på å dekke store populasjoner, som for eksempel den norske befolkningen i sin helhet, alle arbeidstagere, alle norske bedrifter osv. Utvalgene som skal dekke disse populasjonene er små i forhold til

populasjonsstørrelsene. Det betyr at utvalgsandelen n/N er neglisjerbar i formelen for SE , og vi kan benytte formelen

$$SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n}}$$

Vi legger merke til at konfidensintervallets størrelse er avhengig av størrelsen på utvalget, men ikke av populasjonen. Standardfeilen blir mindre dess flere som er med i utvalget, og sammenhengen mellom størrelsen på standardfeilen og n er ikke lineær. For å få standardfeilen halvert, med samme verdi av P , så må utvalgsstørrelsen firedobles.

Vi ser at standardfeilen er størst når utvalgsresultatet er 50 prosent, og avtar symmetrisk etter hvert som prosentandelen nærmer seg 0 og 100.

I stedet for å foreta beregninger for hvert enkelt resultat, kan tabell 1 benyttes. Den viser standardfeil for observerte prosentandeler etter utvalgets størrelse, trukket enkelt tilfeldig.

Tabell 5.1. Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg.

n: \ P:	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	45/55	50/50
25	4,4	6,0	7,1	8,0	8,7	9,2	9,5	9,8	9,9	10,0
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
1 000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1 200	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
1 500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
2 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
2 500	0,4	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
3 000	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9

Et utvalgsresultat på 40 prosent fra enkelt tilfeldig utvalg med 1200 enheter har en standardfeil på 1,4 prosentpoeng. Dvs. at feilmarginen er 2,8 prosentpoeng og 95 prosent konfidensintervall er (37,2 - 42,8) prosent. Vi kan anslå med 95 prosent sikkerhet at andelen i populasjonen ligger mellom 37,2 og 42,8 prosent.

5.1. Eksempel på bruk av formel og tabell

Vi ønsker å anslå andelen leieboere som bor sammen med noen i Norge. Vi har trukket et enkelt tilfeldig utvalg på 3 000 respondenter (n) fra en oversikt over utleieboliger i Norge. Som vi kan anslå består av omtrent 400 000 adresser (N). 1 400 (x) av de spurte oppgir at de bor alene, de resterende 1 600 oppgir at de bor sammen med noen. Andelen aleneboende er da $x/n = 1\,400 / 3\,000 = 0,467$, eller 46,7 prosent. Siden $n/N = 0,0075$ så kan vi bruke den forenklete formelen for SE og får konfidensintervallet

$$46,7 \pm 2 \sqrt{\frac{46,7(100 - 46,7)}{3000}} = 46,7 \pm 2(0,91) = 46,7 \pm 1,8.$$

Estimatet for andelen aleneboende er altså 46,7 prosent. Feilmarginen for estimatet er 1,8 prosent, mens konfidensintervallet med 95 prosent sikkerhet forteller at andelen ligger mellom 44,9 og 48,5 prosent.

Vi kan også bruke tabell 5.1. Vi går inn på raden 3 000 og kolonnen 45/55; som er kolonnen som ligger nærmest resultatet. I tabell 1 leser vi at standardfeilen er 0,9. Et 95 prosent konfidensintervall blir da $46,7 \pm 2(0,9) = 46,7 \pm 1,8$, som er det samme som over.

5.2. Eksempel på estimering av gjennomsnittsverdi med konfidensintervall

Ofta ønsker man å bruke gjennomsnittet for å si noe om en egenskap i en populasjon. Når det er en sentral tendens i fordelingen av en egenskap kan gjennomsnittsverdien brukes for å beskrive størrelsen på egenskapen. I LMU spørres det om husleie for ulike utleieboliger, og det kan være av interesse å vurdere en gjennomsnittlig husleie for boligene. Antagelsen er at gjennomsnittet for utvalget vil være gjennomsnittet for populasjonen. Det forutsetter at det ikke er skjevhet i utvalget eller feil i målingen av egenskapen. Konfidensintervallet er det intervallet der vi kan anta at gjennomsnittet befinner seg innenfor i populasjonen. Vanlig er å beregne et konfidensintervall der man med 95 prosent sannsynlighet finner den gjennomsnittlige verdien i populasjonen.

$$\text{Gjennomsnittet er } \bar{x} = \frac{\sum x_i}{n}$$

Der $\sum x_i$ er summen av observert husleie for enhetene i utvalget og n er størrelsen på utvalget.

Estimert standard feil for populasjonens gjennomsnitt (\bar{X}) er $s\sqrt{n}$

For stor n , blir en omtrentlig 95 prosents feilmargin $\pm 2s\sqrt{n}$.

Estimering av gjennomsnittet for husleien av et utvalg utleieboliger gjøres ved å ta et utvalg med utleieboliger som har rapportert husleie, og summere husleiene for alle enhetene i utvalget, og dele på antall enheter. Deretter tar man gjennomsnittet og legger til pluss og minus omtrent 2 ganger estimat på standardfeil for utvalget.

Som et eksempel er det trukket tilfeldig 3000 utleieboliger med oppgitt husleie. Utvalget kan brukes for å finne gjennomsnittlig husleie ved å summere husleiene og dele på antall enheter. For eksempel kan gjennomsnittet være omtrent 8 500 kroner i måneden i husleie for disse 3000 utleieboligene. Standard feilen for utvalget på 3000 kan være 80. Konfidensintervallet går da lavere og høyere enn det estimerte gjennomsnittet og beregnes som 2×80 . Verdien 160 legges til det estimerte gjennomsnittet for å finne øvre grense i konfidensintervallet, og trekkes fra gjennomsnittet for å finne nedre grense for konfidensintervallet. Intervallet blir i området 8 340 til 8 660 kroner i måneden i husleie. Med 95 prosent sikkerhet kan vi si at husleien ligger innenfor det konfidensintervallet for populasjonen som utvalget er trukket fra.

Referanser

Holmøy, A. (2014). *Leiemarkedsundersøkelsen 2014 Dokumentasjonsrapport (upublisert)*. Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg A: Brev

Brev 1

LMU «IO_NR»
«NAVN»
BOLIGNUMMER «BOLIGNR»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Oslo, «DATO»
Saksbehandler: Cato Hernes Jensen
E-post: leiemarked@ssb.no
Telefon: 62 88 56 08 (9.00 - 15.00)

Vi ønsker at du deltar i leiemarkedsundersøkelsen på nett

Statistisk sentralbyrå gjennomfører nå en undersøkelse for å finne ut mer om husleieprisene i Norge. Det er trukket ut 37 000 boliger til undersøkelsen og du bor i en av disse. Vi vil gjerne at du svarer uavhengig av om du leier, eier eller disponerer boligen på annen måte.

Alle som deltar er med i trekningen av ett gavekort til en verdi av 10 000 kroner, fem gavekort til en verdi av 5 000 kroner og ti gavekort til en verdi av 1 000 kroner.

Du deltar ved å svare på et kort skjema på internett. Dette tar bare ti minutter. Nettadressen til skjemaet, brukernavn og passord er oppgitt i boksen under.

Nettadresse til skjema (URL): https://intervju.ssb.no/LMU

Brukernavn: «BRUKERNAVN»

Skjemaet finnes både på norsk og engelsk og du kan svare på PC, Mac, nettbrett eller smarttelefon.

Ditt svar er viktig. Vi kan ikke erstatte boligen du bor i med en annen dersom du ikke deltar i undersøkelsen. Svarene du gir skal bare benyttes til å lage statistikk og vi vil aldri offentliggjøre opplysninger om deg. For å gjøre skjemaet kortere, henter vi opplysninger om fødeland, utdanning og inn-tekt fra registre som Statistisk sentralbyrå har tilgang til. Du kan lese mer om hvilke registre vi benytter og personvern på intervju.ssb.no/LMU. Undersøkelsen er frivillig og du kan når som helst trekke deg og kreve opplysningene slettet.

Noen av dere som er trukket ut vil bli kontaktet igjen én gang i måneden fra november 2015 til oktober 2016 for korte intervju om endringer i husleien.

Gå inn på intervju.ssb.no/LMU for mer informasjon om undersøkelsen.

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Torbjørn Hægeland
administrerende direktør

Bengt Oscar Lagerstrøm
seksjonssjef

LMU «IO_NR»

«NAVN»
BOLIGNUMMER «BOLIGNR»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Oslo, «DATO»
Executive officer: Cato Hernes Jensen
E-mail: leiemarked@ssb.no
Tel.: 62 88 56 08 (9am - 3pm)

We want you to participate in the rental market survey on Internet

Statistics Norway is conducting a survey aimed at obtaining information on rental prices in Norway. A total of 37 000 dwellings have been selected to take part in the survey, one of which is yours. We would like you to take part regardless of whether you rent or own your home, or have the use of your home in some other way.

Everyone who takes part in the survey will be included in a draw to win one gift card worth NOK 10 000, five gift cards worth NOK 5 000 each and ten gift cards worth NOK 1 000 each.

All you need to do to take part is complete a short questionnaire on the internet, which will take just ten minutes. The web address for the questionnaire, your username and password are given in the box below.

Questionnaire web address (URL): https://intervju.ssb.no/LMU

Username: «BRUKERNAVN»
Password: «PASSWORD»

The questionnaire is available in Norwegian and English, and you can give your answers using a PC, Mac, tablet or smart phone.

Your participation is important to us. We cannot replace the dwelling you live in with another one if you do not take part in the survey. The answers you provide will only be used to compile statistics and we will never publish information about you. In order to make the questionnaire shorter, we will collect data about your country of birth, education and income from registers that Statistics Norway has access to. You can read more about the registers we use and data protection at intervju.ssb.no/LMU. The survey is voluntary and you may withdraw at any time and request your information to be deleted.

Some of you that have been selected will be contacted again once a month from November 2015 to October 2016 for a brief interview about changes in the rent.

Go to intervju.ssb.no/LMU for more information. Thank you for your help.

Kind regards,

Torbjørn Hægeland
Director General

Bengt Oscar Lagerstrøm
Head of division

Vedlegg B: Eposter

Epost 1

Avsender: leiemarked@ssb.no

Emnefelt:

Vi ønsker at du deltar i leiemarkedsundersøkelsen på nett

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

English text below.

Du deltar ved å svare på et kort skjema på internett. Dette tar bare ti minutter.

Gå inn på <https://intervju.ssb.no/lmu>

Lenken logger deg inn automatisk med ditt brukernavn og passord.

Ditt brukernavn er: @IONr@

Ditt passord er: @Passord@

Skjemaet finnes både på norsk og engelsk og du kan svare på PC, Mac, nettbrett eller smarttelefon.

Alle som deltar er med i trekningen av ett gavekort til en verdi av 10 000 kroner, fem gavekort til en verdi av 5 000 kroner og ti gavekort til en verdi av 1 000 kroner.

Statistisk sentralbyrå gjennomfører undersøkelsen for å finne ut mer om husleieprisene i Norge. Det er trukket ut 37 000 boliger til undersøkelsen og du bor i en av disse. Vi vil gjerne at du svarer uavhengig av om du leier, eier eller disponerer boligen på annen måte.

Ditt svar er viktig. Vi kan ikke erstatte boligen du bor i med en annen dersom du ikke deltar i undersøkelsen. Svarene du gir skal bare benyttes til å lage statistikk og vi vil aldri offentliggjøre opplysninger om deg. For å gjøre skjemaet kortere, henter vi opplysninger om fødeland, utdanning og inntekt fra registre som Statistisk sentralbyrå har tilgang til. Du kan lese mer om hvilke registre vi benytter og personvern på intervju.ssb.no/LMU. Undersøkelsen er frivillig og du kan når som helst trekke deg og kreve opplysningene slettet.

Noen av dere som er trukket ut vil bli kontaktet igjen én gang i måneden fra november 2015 til oktober 2016 for korte intervju om endringer i husleien.

[Det finnes mer informasjon om undersøkelsen i skjema.](#)

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Statistisk sentralbyrå

We want you to participate in the rental market survey on Internet

All you need to do to take part is complete a short questionnaire on the internet, which will take just ten minutes.

Go to <https://intervju.ssb.no/lmu>

The link will log you on automatically with your username and password.

Your username is: @IONr@

Your password is: @Passord@

The questionnaire is available in Norwegian and English, and you can give your answers using a PC, Mac, tablet or smart phone.

Everyone who takes part in the survey will be included in a draw to win one gift card worth NOK 10 000, five gift cards worth NOK 5 000 each and ten gift cards worth NOK 1 000 each.

Statistics Norway is conducting a survey aimed at obtaining information on rental prices in Norway. A total of 37 000 dwellings have been selected to take part in the survey, one of which is yours. We would like you to take part regardless of whether you rent or own your home, or have the use of your home in some other way.

Your participation is important to us. We cannot replace the dwelling you live in with another one if you do not take part in the survey. The answers you provide will only be used to compile statistics and we will never publish information about you. In order to make the questionnaire shorter, we will collect data about your country of birth, education and income from registers that Statistics Norway has access to. You can read more about the registers we use and data protection at intervju.ssb.no/LMU. The survey is voluntary and you may withdraw at any time and request your information to be deleted.

Some of you that have been selected will be contacted again once a month from November 2015 to October 2016 for a brief interview about changes in the rent.

[More information available in the survey](#)

Thank you for your help.

Kind regards,

Statistics Norway

Epost 2

Avsender: leiemarked@ssb.no

I emnefeltet ble det oppdatert hvor mange som hadde svart på undersøkelsen.

Emnefelt:

Til nå har XXXX personer svart på leiemarkedsundersøkelsen på nett

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Dersom du svarer på leiemarkedsundersøkelsen i dag mottar du ikke flere meldinger om den fremover.

Du kan delta på <https://intervju.ssb.no/lmu>

If you participate in the rental market survey within a few days you will not receive additional messages after that.

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Brukernavn @IONr@
Passord @Passord@

Epost 3

Avsender: leiemarked@ssb.no

Emnefelt:

Vi er opptatt av å få inn svar fra din kommune

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Nå er vi opptatt av svar fra @kommunenavn@.

Du kan delta på Du kan delta på <https://intervju.ssb.no/lmu>

We are interested in replies from @Kommunenavn@

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Brukernavn @IONr@
Passord @Passord@

Epost 4

Avsender: leiemarked@ssb.no

Emnefelt:

Husk det er mulig å vinne premie i leiemarkedsundersøkelsen

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Deltar du ikke i undersøkelsen mister du muligheten til å bli med i trekningen av ett gavekort til en verdi av 10 000 kroner, fem gavekort til en verdi av 5 000 kroner og ti gavekort til en verdi av 1 000 kroner.

Du kan delta på <https://intervju.ssb.no/lmu>

If you do not take part in the survey you miss the opportunity to be included in a draw to win one gift card worth NOK 10 000, five gift cards worth NOK 5 000 each and ten gift cards worth NOK 1 000 each. Tap the link to participate.

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Brukernavn @IOnr@
Passord @Passord@

Epost 5

Avsender: leiemarked@ssb.no

Emnefelt:

Vi trenger svar fra ditt fylke

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Fra @Tekst1@ har vi fått inn @Tekst2@ svar.

Du kan delta på <https://intervju.ssb.no/lmu>

So far @Tekst2@ have responded from @Tekst1@.

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Brukernavn @IOnr@
Passord @Passord@

Epost 6

Avsender: leiemarked@ssb.no

Emnefelt:

Vi kan ikke erstatte deg i leiemarkedsundersøkelsen

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

For at undersøkelsen skal gi et riktig bilde av husleieprisene i Norge, er det viktig at så mange som mulig av dem som er trukket ut deltar.

Du kan bli med på <https://intervju.ssb.no/lmu>

In order to obtain accurate results about the rents in Norway, it is crucial that as many as possible takes part in the survey. Tap the link for survey in English.

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Brukernavn @IONr@
Passord @Passord@

Epost 7

Avsender: leiemarked@ssb.no

I denne eposten ble antallet som hadde vært i skjema oppdatert underveis.

Emnefelt:

Nå har i alt XXXX svart på leiemarkedsundersøkelsen

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Du kan bli med på <https://intervju.ssb.no/lmu>

9528 have participated in the rental market survey.

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Brukernavn @IONr@
Passord @Passord@

Epost 8

Avsender: leiemarked@ssb.no

Emnefelt:

Det er enkelt å svare på leiemarkedsundersøkelsen

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Trykk på <https://intervju.ssb.no/lmu>

It is easy to participate in the rental market survey.

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Brukernavn @IOnr@
Passord @Passord@

Epost 9

Avsender: leiemarked@ssb.no

Emnefelt:

Her er leiemarkedsundersøkelsen

Innhold:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Velg <https://intervju.ssb.no/lmu>

Here you can find the rental market survey

Med vennlig hilsen
Statistisk sentralbyrå

Brukernavn @IOnr@
Passord @Passord@

Vedlegg C: Tekstmeldinger

Tekstmelding 1

Hei. Du er trukket ut til leiemarkedsundersøkelsen på <https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>> som gjennomføres av Statistisk sentralbyrå. Invitasjon går til din epost. Svar nå og vær med i trekningen av ett gavekort til en verdi av 10 000 kroner. Tap the link for survey information in English.

Tekstmelding 2

Dersom du svarer på leiemarkedsundersøkelsen i dag mottar du ikke flere meldinger om den fremover. Du kan delta på <https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>> If you participate in the rental market survey within a few days you will not receive additional messages after that.

Tekstmelding 3

Til nå har XXXX personer svart på leiemarkedsundersøkelsen <https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>> We already have XXXX respondents in the rental market survey

Tekstmelding 4

Du kan svare på leiemarkedsundersøkelsen fra mobilen.

Ta på:

<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Eller bruk en datamaskin og gå til intervju.ssb.no/lmu/

Der taster du først inn brukernavn <IONr> og passord <Passord>

Smartphone users can tap the top link. From a pc use intervju.ssb.no/lmu/

Tekstmelding 5

Vi er opptatt av å få inn svar til leiemarkedsundersøkelsen fra <KOMMUNENAVN> på <https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>> We are interested in replies from <KOMMUNENAVN>

Tekstmelding 6

Husk å svare på leiemarkedsundersøkelsen

<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Deltar du ikke i undersøkelsen mister du muligheten til å bli med i trekningen av ett gavekort til en verdi av 10 000 kroner, fem gavekort til en verdi av 5 000 kroner og ti gavekort til en verdi av 1 000 kroner.

Tekstmelding 7

Fra <Fylke> har vi fått inn XXXX svar. Du kan delta på

<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Tekstmelding 8

Vi vil gjerne at du svarer på leiemarkedsundersøkelsen uavhengig av om du leier, eier eller disponerer boligen på annen måte

<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Svar nå, du får melding frem til du har svart innen to uker. Follow link for English text about the survey from Statistics Norway.

Tekstmelding 9

Bor du fortsatt på <Adresse>?

<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Tekstmelding 10

Det tar kun ti minutter å svare på leiemarkedsundersøkelsen

<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Tekstmelding 11

Vi kan ikke erstatte boligen din med en annen dersom du ikke deltar
<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Tekstmelding 12

Nå har i alt XXXX personer svart på leiemarkedsundersøkelsen
<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Tekstmelding 9

Bor du fortsatt på <Adresse>?
<https://intervju.ssb.no/lmu/LMU.asp?KeyValue=<IONRHER>;<PASSORDHER>>

Vedlegg D: Skjema

Skjema var kun tilgjengelig som kode for dokumentasjon I 2015. Språk av bokmål og engelsk.

Spørreskjema for Leiemarkedsundersøkelsen 2015 på internett

DATAMODEL LMU2015 "Bolig og husleie 2015" "Housing and rent survey 2015"

TYPE

JaNeiType = (Ja "Ja" "Yes", Nei "Nei" "No")

PassordString = STRING[8]

Tvetikke = (Ja "", Nei "")

FIELDS

IO_Nummer "Skriv inn brukernavn. Type your username."

"Type your username" : 1..999990

Passord "Skriv inn passordet. Type your password."

"Type your password" : Passordstring

Adresse "IOs adresse" : STRING[25]

Bolignr "IOs Bolignummer" : STRING[5]

Postadresse "IOs postadresse" : STRING[25]

Spraak "Velg språk. Choose your language." : TLanguage

Info2 "Om undersøkelsen

Ofte stilte spørsmål

For at resultatene skal bli så pålitelige som mulig, er det viktig at alle som svarer forstår

begrepene vi bruker.

Disse begrepene er understreket i spørsmålsteksten.

Klikk 'Neste' for å fortsette"

"About the survey

For the results to be as reliable as possible, it is important that everyone who responds

understand the terms we use.

These concepts are underlined in the question text.

Click 'Next' to continue"

: Vis

BorDu "I følge registeret bor du på følgende adresse: ^Adrstreng ^Postadresse

Bor du fremdeles på denne adressen?"

"According to the register you live at the address: ^Adrstreng ^Postadresse

Do you still live at this address?"

: JaNeiType

BorHvem "Er boligen fremdeles leid ut?"
 "Is the dwelling unit still rented?"
 : (Ja "Ja" "Yes",
 Tom "Boligen står tom" "The dwelling unit is empty",
 IkkLeie "Boligen er ikke lenger utleiebolig" "It is no longer
 rental dwelling unit",
 Revet "Boligen er revet, nedbrent, kondemnert" "The dwelling
 unit is torn down,
 burned down, condemned",
 VetIkk "Vet ikke" "Don't know")

HvemLeier "Vet du hvem som bor på adressen nå?"
 "Do you know who is presently living at the adress?" :
 JaNeiType

LeierNavn "Hva er navnet på denne personen?"
 "What is this person's name?": STRING[40]

VetTlf1 "Vet du telefonnummeret til ^LeierNavn?"
 "Do you know telephone number to ^LeierNavn?" : JaNeiType

Leiertlf "Hva er telefonnummeret?"
 "What is the telephone number?": STRING[8]

Leiertlf2 "Skriv her hvis det er et telefonnummer til."
 "If there is an additional telephone number, please enter it here.":
 STRING[8], EMPTY

Spm1 "Eier du, eller noen du bor sammen med boligen du bor i? Vi tenker på
 selveier,
 alene eller gjennom sameie, eller eier gjennom borettslag eller
 boligaksjeselskap.
 Det er viktig at du svarer kun for den boenheten du bor i.
 Bor du f. eks i en sokkelleilighet i en enebolig, er det denne boenheten
 du svarer for.
 Bor du i et bokollektiv, svarer du for hele boenheten."
 "Are you, or someone you live with the owner of the dwelling you live
 in? We are
 referring to freeholders
 (alone or through joint ownership) or ownership through a housing
 cooperative or
 condominium.
 It is important that you only answer for the dwelling unit you live in.
 If, for example, you live in a basement flat in a detached house, it is
 the basement flat that
 you give answers for.
 If you live in a multi-occupant household, you should give answers for
 the entire dwelling
 unit." : JaNeiType

Spm2_1 "Hvem eier boligen?"
 "Who is the owner of the dwelling unit?"
 : SET [5] OF
 (Selv "Jeg eier selv"
 "I own it myself",
 Sambo "Samboer/Ektefelle/Partner"
 "Cohabitant/spouse/partner",
 Foreldre "Barn/Foreldre/Søsken"
 "Children/parent/sibling",
 Annen "Annen familie"
 "Other family member",
 andre "Andre"
 "Other")

Spm2a "Jeg eier selv" "I own it myself": JaNeiType

Spm2b "Samboer/Ektefelle/Partner" "Cohabitant/spouse/partner" :
 JaNeiType

Spm2c "Barn/Foreldre/Søsken" "Children/parent/sibling": JaNeiType

Spm2d "Annen familie" "Other family member" : JaNeiType

Spm2e "Andre" "Other": JaNeiType

Spm3 "Leier du boligen eller disponerer du den på annen måte?"
 Bor du på institusjon, i kårbolig eller låner bolig bruker du
 svaralternativ Disponerer på
 annen måte.
 Omsorgsbolig, tjenestebolig eller lignende regnes som leid bolig."
 "Do you rent the dwelling unit or do you use it in some other way?"
 If you live in an institution, a farm dwelling for retired farmers or are
 borrowing the
 dwelling unit,
 select the alternative Use it in another way.
 Sheltered housing, company dwelling or similar are considered as
 rented housing."
 : (Leier "Leier"
 "Rent",
 Disp "Disponerer på annen måte"
 "Use it in another way")

Spm3Sps "Spesifiser på hvilken annen måte du disponerer boligen:"
 "Specify in another way:" : STRING[100]

Spm4 "Hva slags bolig leier du?"
 "What type of property do you rent?"
 : (Leilighet "Leilighet i blokk, i bygård, i firemanns- eller
 seksmannsbolig, i terrassehus
 eller i annet flerbolighus"
 "Flat in a block, complex, four-unit dwelling or six-unit
 dwelling, terrace house
 or other multi-dwelling unit",

Hybel	"Hybel eller hybelleilighet i eget hybelhus" "Bed-sit or studio flat in separate bedsit houses",
HybelBolig	"Hybel, hybelleilighet eller sokkelleilighet i frittliggende enebolig, i rekkehus eller i tomannsbolig." "Bed-sit, studio flat or basement flat in a detached house, in row housing or in semi-detached.",
KjedeRekke	"Kjedet enebolig, rekkehus eller halvpart av tomannsbolig. Gjelder ved leie av hele eller hoveddel av boligen" "Linked dwelling, row house or semi-detached house. It applies rental of the entire or main part of housing unit",
Enebolig	"Frittliggende enebolig. Gjelder leie av hele eller hoveddel av eneboligen" "Detached house. It applies rental of the entire or main part of housing unit",
Annet	"Annen type hus eller leilighet, oppgi type:" "Other type of house or flat. Please specify:")
Spm4sps	"Spesifiser annen type hus eller leilighet:" "Specify:" : STRING[100]
Spm5	"Bor du sammen med noen?" "Do you live with anyone?": JaNeiType
Spm6	"Bor du i et bokollektiv? Et bokollektiv er en boenhet med begrenset privatareal der boligfunksjoner som kjøkken, stue og eventuelt bad ligger utenfor boligens private areal. Leier du for eksempel en leilighet eller enebolig sammen med venner, hvor dere deler stue, kjøkken og bad, regnes dette som et bokollektiv. Studenthybler regnes ikke som bokollektiv." "Do you live in a multi-occupant household? A multi-occupant household is a dwelling unit with limited private space, where functions such as the kitchen, living room and bathroom are outside the unit's private space. If, for example, you rent a flat or detached house together with friends, where you share the living room, kitchen and bathroom, this is regarded as a multi-occupant household. Student bed-sits are not regarded as multi-occupant

households.": JaNeiType

Spm7 "Hvem leier ^DuDere ^Typeboligen av?"
 "Who do you rent the dwelling unit from?"
 : (Slekt "Slektninger"
 "Relatives",
 Venn "Venner"
 "Friends",
 Privatperson "En annen privatperson"
 "Another private individual",
 Privat "Profesjonell utleier (for eksempel en privat gårdeier
 eller et gårdselskap)"
 "Professional landlord (e.g. a private owner or a letting
 agent)",
 Kommunen "Kommunen"
 "Local authority",
 Arbeidet "Arbeidsgiver"
 "Employer",
 Student "Studentsamskipnaden/ en studentboligstiftelse"
 "Student Welfare Association/student housing
 association",
 Stiftelse "Stiftelse (for eksempel en privat stiftelse)"
 "Foundation (for example, a private foundation)",
 Andre "Andre. Spesifiser:"
 "Other. Please specify:")

Spm7sps "Spesifiser andre:" "Specify other:" : STRING[100]

Spm8 "Omtrent hvor mange kvadratmeter er boligen ^DuDere leier?
 Bruksareal er det areal av boligen som ligger
 innenfor ytterveggene. Kjeller- og loftsarealer er en del av
 bruksarealet.
 Oppgis i antall hele kvadratmeter."

"Approximately how many square metres is the dwelling unit you
 rent?

Available area is the area of the dwelling unit that is located within
 the outer walls.

Basement and loft areas are part of the available area.": 1..997,
 EMPTY

Spm8a "Vet ikke hvor mange kvadratmeter"
 "Don't know how many square metres"
 : SET OF Tvetikke,EMPTY

Spm9 "Er bruksarealet i ^Typeboligen over eller under 80 kvadratmeter?"
 "Is the target available area over or under 80 square metres?"
 : (Under80 "Under 80 kvadratmeter"
 "Less than 80 square metres",

over80 "Over 80 kvadratmeter"
 "Over 80 square metres",
 vetikke "Vet ikke"
 "Don't know")

Spm9b "Kan du forsøke å plassere ^Typeboligen i et av følgende arealintervall?"

"Do you know which of the following intervals your dwelling unit falls under?"

: (Under30 "Under 30 kvadratmeter"
 "Less than 30 square metres",
 Kvm30_49 "30 - 49 kvadratmeter"
 "30 - 49 square metres",
 Kvm50_79 "50 - 79 kvadratmeter"
 "50 - 79 square metres")

Spm9c "Kan du forsøke å plassere ^Typeboligen i et av følgende arealintervall?"

"Do you know which of the following intervals your dwelling unit falls under?"

: (Kvm80_99 "80 - 99 kvadratmeter"
 "80 - 99 square metres",
 Kvm100_119 "100 - 119 kvadratmeter"
 "100 - 119 square metres",
 Kvm120 "120 kvadratmeter eller mer"
 "120 square metres or more")

Spm10 (number) "Hvor mange soverom med vindu har ^Typeboligen ^DuDere leier?"

"How many bedrooms with windows does your rented dwelling have?" : 0..97

Spm11 (number) "Hvor mange andre oppholdsrom med vindu har ^Typeboligen?"

Ta ikke med kjøkken, bad og wc."

"How many other public rooms with windows does the dwelling unit have?"

Do not include the kitchen, bathroom or WC.": 0..97

Spm12 (number) "Hvor mange rom med badekar eller dusj er det i ^Typeboligen?"

Dersom ingen rom, tast 0."

"How many rooms with a bath or shower does the dwelling unit have?"

If no room, type 0." : 0..97

Spm13 "Har ^Typeboligen tilgang på rom med badekar eller dusj?"

"Does the dwelling unit have access to a room with a bath or shower?"
 : JaNeiType

- Spm14c "Har ^Typeboligen...
egen garasje eller garasjeplass?"
"Does the dwelling unit have the following:
Own garage or garage space?" : JaNeiType
- Spm14d "egen biloppstillingsplass?"
"Own parking space?" : JaNeiType
- Spm14e "bod inne i ^Typeboligen?"
"Storage room in the dwelling unit?" : JaNeiType
- Spm14f "Har ^Typeboligen...
bod på loft, kjeller eller andre steder?"
"Does the dwelling unit have the following:
Storage room in the loft, cellar or other place?" : JaNeiType
- Spm14g "kabel-TV eller parabol?"
"Cable or satellite TV?" : JaNeiType
- Spm14i "varmekabler på bad?"
"Underfloor heating in the bathroom?" : JaNeiType
- Spm14j "Har ^Typeboligen...
parkett i stue?"
"Does the dwelling unit have the following:
Parquet flooring in the living room?" : JaNeiType
- Spm14k "flislagt bad?"
"Tiled bathroom?": JaNeiType
- Spm14l "bredbånd?"
"Broadband access?" : JaNeiType
- Spm14m "Har ^Typeboligen...
åpen eller lukket peis for ved?"
"Does the dwelling unit have the following:
Open or closed wood-burning stove?" : JaNeiType
- Spm14n "uttak for egen vaskemaskin?"
"Outlet for own washing machine?" : JaNeiType
- Spm14o "Har ^Typeboligen tilgang til vaskemaskin eller vaskeri?"
"Does the dwelling unit have access to a washing machine or
washroom?" : JaNeiType
- Spm14p "Har ^Typeboligen egen inngang?"
"Does the dwelling unit have own entrance?" : JaNeiType
- Spm14q "Har ^Typeboligen eget kjøkken eller kjøkkenkrok med
vannkran?"
"Does the dwelling unit have own kitchen or kitchenette with a water
tap?" : JaNeiType
- Spm14r "Har ^Typeboligen tilgang til kjøkken?"
"Does the dwelling unit have access to a kitchen?" : JaNeiType

- Spm15a "Har ^Typeboligen egen balkong/terasse, veranda eller hage?"
 "Does the dwelling unit have own balcony/terrace, veranda or garden?": JaNeiType
- Spm15b "Har ^Typeboligen tilgang på egen balkong/terasse, veranda eller hage?"
 "Does the dwelling unit have access to a balcony/terrace, veranda or garden?" : JaNeiType
- Spm16a "Har balkongen/terassen, verandaen eller hagen...
 mer enn om lag 200 meters fri sikt?"
 "Does the balcony/terrace, veranda or garden have...
 more than about 200 meters line of sight?" : JaNeiType
- Spm16b "gode solforhold?"
 "good sun?" : JaNeiType
- Spm17 "Leier ^DuDere ^Typeboligen møblert, delvis møblert eller umøblert?"
 "Do you rent the dwelling furnished, part furnished or unfurnished?"
 : (Moblert "Møblert - kan bo der uten noen egne møbler og hvitevarer"
 "Furnished (can live there without any of your own furniture or white goods)",
 Delvis "Delvis møblert - må ha noen egne møbler og/eller hvitevarer for å bo der"
 "Part furnished (must have some of your own furniture and/or white goods to live there)",
 Umoblert "Umøblert"
 "Unfurnished")
- Spm18 "Har ^DuDere avtale med utleier om å utføre ulike typer arbeidsoppgaver, f. eks.
 snømåking eller trappevask, i tillegg til å betale husleie?"
 "Do you or does someone you live with have an agreement with the landlord to carry
 out any type of work, e.g. clearing snow or washing stairs, in addition to paying
 rent?" : JaNeiType
- Spm19 "Hvordan fikk ^DuDere tak i ^Typeboligen?"
 "Where did you hear about the dwelling?"
 : (Annonse "Annonse, aviser, Internett, profesjonelle byråer"
 "Advertisement, newspaper, Internet, professional letting agent",
 Familie "Familie, venner"
 "Family, friends",
 Kollega "Kolleger, arbeidsforhold"
 "Colleagues, at work",

- Annet "På annen måte. Spesifiser:"
"Other. Please specify:")
- spm19sps "Spesifiser på annen måte."
"Specify other.": STRING[100]
- Spm20 "Hva er den totale månedlige husleien for boligen? Oppgis i hele kroner.
Oppgi den faktiske husleien for boligen, dvs. at du ikke skal trekke fra eventuell bostøtte."
"What is the total monthly rent for the dwelling? Please specify in whole NOK. Give the actual rent for the dwelling, i.e. do not deduct any housing benefits.": 0..999990, EMPTY
- Spm20a "Vet ikke hva den totale månedlige husleien for boligen er"
"Don't know what is the total monthly rent for the dwelling"
: SET OF Tvetikke,EMPTY
- Spm21 "Hvor mange bidrar til å betale husleien?"
"How many contribute to the rent?" : 0..97
- Spm22 "Hvor mye betaler du i husleie? Oppgis i hele kroner."
"How much rent do you pay? Please specify in whole NOK." : 0..999990
- Spm23a "Omfatter den oppgitte husleien... strøm (elektrisitet)?"
"Does the rent include... electricity?" : JaNeiType
- Spm23b "oppvarming (sentralfyring der boligen og varmtvannet ikke oppvarmes med elektrisitet/strøm)?"
"heating (central heating where the dwelling unit and hot water is not heated with electricity)?" : JaNeiType
- Spm23c "bruk av vaskemaskin?"
"use of washing machine?" : JaNeiType
- Spm23d "Omfatter den oppgitte husleien... biloppstillingsplass/garasje?"
"Does the rent include... parking space/garage?" : JaNeiType
- Spm23e "kabel-tv/parabol?"
"cable/satellite TV?" : JaNeiType
- Spm23f "gangvask utført av andre?"
"corridor washed by someone else?" : JaNeiType

Spm23g "Omfatter den oppgitte husleien...
snømåking og lignende utført av andre?"
"Does the rent include...
clearing of snow etc. carried out by someone else?" :

JaNeiType

Spm23h "annet?"
"other" : JaNeiType

Spm23i "Hva annet omfatter den oppgitte husleien?"
"What other does the rent include" : STRING[100]

Spm24 "Mottar ^DuDere2 støtte for å betale husleie? Dersom ^DuDere
vanligvis ikke mottar
støtte, men sosialkontoret eller andre garanterer for husleie
og/eller depositum,
velger du siste svaralternativ."
"Do you or does someone you live with receive support to pay the
rent?"
: (Ja "Ja" "Yes",
Nei "Nei" "No",
Neimen "Nei, men sosialkontoret/andre garanterer for husleie
og/eller
depositum."
"No, but the social security office acts as guarantor for
the rent and/or a
deposit")

Spm25 "Er det det offentlige, arbeidsgiver eller andre som betaler
støtten?"
"Is the support paid by the government, your employer or
someone else?"
: SET [3] OF
(Offentlige "Det offentlige"
"Government",
Arbeidsgiver "Arbeidsgiver"
"Employer",
Andre "Andre"
"Other")

Spm25_1 "offentlige" "Government": JaNeiType
Spm25_2 "arbeidsgiver" "Employer" : JaNeiType
Spm25_3 "andre" "Other" : JaNeiType

Spm26 "Har ^DuDere2 betalt depositum?"
"Did you or someone you live with pay a deposit?": JaNeiType

Spm27 "Hvor stort er depositumet for ^Typeboligen? Oppgis i hele kroner."

"How much was the deposit? Please specify in whole NOK." :
0..999990

Spm28 "I hvilket år startet ^DittDeres nåværende leieforhold?"

"In what year did your current lease start?" : 1900..2015

Spm29 "Er det inngått skriftlig leiekontrakt?"

"Has a written lease been signed?" : JaNeiType

Spm30 "Er leiekontrakten tidsbestemt eller tidsubestemt? Tidsbestemt leieavtale er en

leieavtale hvor det fra starten av er avtalt når leieforholdet skal avslutte. Tidsubestemt leieavtale er en leieavtale som varer helt til den blir sagt opp, altså er det ikke avtalt når leieperioden tar slutt."

"Is the lease a fixed-term or indefinite lease? A fixed-term lease is a lease where it is

agreed from the start when it will end. An indefinite lease is a lease that runs until it is

terminated, i.e. no expiry date has been specified for the lease."

: (Tidsbest "Tidsbestemt" "Fixed term",
Tidsubest "Tidsubestemt" "Indefinite",
Vetikke "Vet ikke" "Don't know")

Spm31 "I hvilket år utløper leiekontrakten?"

"In what year does the lease expire?" : 2000..2090, EMPTY

Spm31a "Vet ikke" "Don't know"

: SET OF Tvetikke,EMPTY

Spm32 "Et lite utvalg av leietakerne i denne undersøkelsen vil bli kontaktet igjen på et senere

Tidspunkt for et kort intervju om endringer i husleien. Det er derfor fint om du kan

oppgi telefonnummer og e-post adresse, slik at vi lettere kan nå deg dersom dette blir

aktuelt.

Vennligst oppgi et telefonnummer vi kan treffe deg på."

"A small selection of tenants in this study will be contacted again at a later date

for a short interview about changes in the rent. It is therefore good if you can provide

phone number and e-mail address. so that we easily can reach you if this is relevant.

Please provide a telephone number we can contact you on." :
STRING[8], EMPTY

Spm33 "Vennligst oppgi e-postadresse vi kan nå deg på."
 "Please provide an e-mail address we can contact you on."
 STRING[100], EMPTY

Dato "Dato for når skjemaet ble utfyllt.": DateType

Spm35 "Du er nå ferdig med å fylle ut skjemaet. Takk for innsatsen!
 Alle som deltar er med i
 trekningen av i alt 16 gavekort, 1 på kr. 10 000, 5 på kr. 5 000
 og 10 på kr. 1 000"
 "Thank you for taking the time to complete this form! All
 respondents will be
 included in a draw for 16 gift cards, one for NOK 10 000, 5
 for NOK 5 000 and 10
 for NOK 1 000."
 : (avslutt "Send inn svaret ditt" "Please send your answer")

RULES

IO_Nummer

Passord

Adresse.KEEP

Bolignr.KEEP

Postadresse.KEEP

Adrstreng := Adresse

IF Bolignr <> EMPTY THEN

Adrstreng:=Adrstreng + ' Bolignummer: ' + Bolignr

ENDIF

setlanguage(Spraak)

Info2

BorDu

IF Bordu=Nei THEN

BorHvem

ENDIF

IF BorHvem = Ja THEN

HvemLeier

IF HvemLeier=Ja THEN

LeierNavn

VetTlf1

IF VetTlf1=Ja THEN

LeierTlf

LeierTlf2

ENDIF

ENDIF

SIGNAL

ENDIF

```

IF (BorDu=Ja) THEN
  Spm1
  IF Spm1 = Ja THEN
    Spm2_1
    Spm2a:=Nei
    Spm2b:=Nei
    Spm2c:=Nei
    Spm2d:=Nei
    Spm2e:=Nei
    IF Selv IN Spm2_1 THEN
      Spm2a:=Ja
    ENDIF
    IF Sambo IN Spm2_1 THEN
      Spm2b:=Ja
    ENDIF
    IF Foreldre IN Spm2_1 THEN
      Spm2c:=Ja
    ENDIF
    IF Annen IN Spm2_1 THEN
      Spm2d:=Ja
    ENDIF
    IF Andre IN Spm2_1 THEN
      Spm2e:=Ja
    ENDIF
  ENDIF
  IF ((Spm1 = Nei) OR ((Spm2d = Ja) OR (Spm2e = Ja)) AND ( (Spm2a
= Nei) AND (Spm2b = Nei) AND (Spm2c = Nei) ) )THEN
    Spm3
  ENDIF
  IF Spm3 = Disp THEN
    Spm3Sps
  ENDIF
  IF Spm3 = Leier THEN {leier}
    Spm4
    IF Spm4 = Annet THEN
      Spm4sps
    ENDIF

    IF (Spm4 = Leilighet) THEN
      Typeboligen:= 'leiligheten'
    ELSEIF (Spm4 = Hybel) OR (Spm4 = HybelBolig) OR (Spm4 =
KjedeRekke) OR
      (Spm4 = Enebolig) OR (Spm4 = Annet) THEN
      Typeboligen:= 'boligen'
    ENDIF
    Spm5
    IF Spm5 = Ja THEN
      DuDere:='dere'
    Spm6

```

```
ENDIF
IF Spm5 = Nei THEN
  DuDere:='du'
ENDIF
Spm7
IF Spm7 = Andre THEN
  Spm7sps
ENDIF
Spm8
Spm8a

IF Spm8a=Response THEN
  Spm9
  IF Spm9= Under80 THEN
    Spm9b
  ELSEIF Spm9=Over80 THEN
    Spm9c
  ENDIF
ENDIF
Spm10
IF Spm10 > 9 THEN
  SjekkSpm10
ENDIF
Spm11
IF Spm11 > 15 THEN
  SjekkSpm11
ENDIF
Spm12
IF Spm12 > 5 THEN
  SjekkSpm12
ENDIF
IF (Spm12=0) AND (Spm12=RESPONSE) THEN
  Spm13
ENDIF
Spm14c
Spm14d
Spm14e
Spm14f
Spm14g
Spm14i
Spm14j
Spm14k
Spm14l
Spm14m
Spm14n

IF Spm14n = Nei THEN
  Spm14o.ASK
```

```

ENDIF

      { IF (Spm4=Leilighet) OR (Spm4= Hybel) OR(Spm4 = HybelBolig)
OR (Spm4= Annet) THEN }
      IF (Spm4 IN [Leilighet,Hybel,HybelBolig,Annet] ) THEN
        Spm14p
      ENDIF
      IF (Spm4 = Hybel) OR (Spm4 = HybelBolig) OR (Spm4= Annet)
THEN
        Spm14q
        IF Spm14q = Nei THEN
          Spm14r.ASK
        ENDIF
      ENDIF

      Spm15a
      IF Spm15a = Nei THEN
        Spm15b
      ENDIF
      IF (Spm15a = Ja) OR (Spm15b = Ja) THEN
        Spm16a
        Spm16b
      ENDIF

      Spm17
      Spm18
      Spm19
      IF Spm19 = annet THEN
        spm19sps
      ENDIF

      IF (Spm4 = Leilighet) THEN
        boligen:= 'leiligheten'
      ELSEIF (Spm4 = Hybel) OR (Spm4 = HybelBolig) OR (Spm4 =
KjedeRekke) OR
        (Spm4 = Enebolig) OR (Spm4 = Annet) THEN
        Typeboligen:= 'boligen'
      ELSEIF Spm5=Nei THEN
        boligen:= "
      ENDIF
      Spm20
      IF Spm20 > 30000 THEN
        SjekkSpm20
      ENDIF
      Spm20a

      IF Spm5=Ja THEN
        Spm21

```

```
ENDIF

IF Spm21 > 1 THEN
  Spm22
ENDIF
SIGNAL

IF (Spm20=Spm22) THEN
  DuDere:='du'
ENDIF
Spm23a
Spm23b
IF (Spm14n = Ja) OR (Spm14o = Ja) THEN
  Spm23c
ENDIF
IF (Spm14c = Ja) OR (Spm14d= Ja) THEN
  Spm23d
ENDIF
IF (Spm14g = Ja) THEN
  Spm23e
ENDIF
Spm23f
Spm23g
Spm23h
IF Spm23h=Ja THEN
  Spm23i
ENDIF

IF Spm5 = Ja THEN
  DuDere2:='du eller eventuelt noen du bor sammen med'
ENDIF
IF Spm5 = Nei THEN
  DuDere2:='du'
ENDIF
Spm24
IF Spm24=Ja THEN
  Spm25
  Spm25_1:=Nei
  Spm25_2:=Nei
  Spm25_3:=Nei
  IF Offentlige IN Spm25 THEN
    Spm25_1:=Ja
  ENDIF
  IF Arbeidsgiver IN Spm25 THEN
    Spm25_2:=Ja
  ENDIF
  IF Andre IN Spm25 THEN
    Spm25_3:=Ja
  ENDIF
```



```
ENDIF
Spm26
IF Spm26=Ja THEN
  Spm27
  IF (Spm27 > 40000) THEN
    SjekkJSpm27
  ENDIF
ENDIF

IF Spm5 = Ja THEN
  DittDeres := 'deres'
ELSE DittDeres := 'ditt'
ENDIF
Spm28
Spm29

IF Spm29 = Ja THEN
  Spm30
  IF Spm30 = Tidsbest THEN
    Spm31
    Spm31a

  ENDIF
ENDIF

Spm32
Spm33

ENDIF

ENDMODEL
```

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 2633 St. Hanshaugen
NO-0131 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9811-0 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway